

■ POLITICA DE COEZIUNE 2021-2027 / Guvernul a operaționalizat o treime din fondurile europene alocate pentru lucrările de infrastructură **PAGINA 3**

■ Euro-ceaușismul **PAGINA 3**

■ Revoluția artei: teatrul digital **PAGINA 3**

■ Primele disensiuni între statele membre după planul CE de limitare a crizei energetice **PAGINA 4**

■ PIAȚA PENTRU ZIUA URMĂTOARE / Prețul maxim al energiei electrice - 2.527,2 lei/MWh **PAGINA 11**

■ SUA - alocare record pentru înzestrarea militară a Ucrainei și a statelor din Flancul Estic al NATO **PAGINA 12**

■ ÎN LUPTA CU INFLAȚIA / BCE crește dobânzile cu 75 de puncte de bază **PAGINA 12**

■ CNBC: "Tarifele de transport sunt în continuă scădere, un alt semn că este posibilă o recesiune" **PAGINA 12**

GRAM AUR = 269,5036 RON

FRANC ELVEȚIAN = 4,9958 RON

EURO = 4,8707 RON

DOLAR = 4,8697 RON

Obiceiuri bune!

Ziarul BURSA își menține bu-nul obicei de a oferi câte un cadou spiritual cititorilor cu ocazia marilor sărbători, nă-lgioase sau laice. Înainte de Ador-mirea Maicii Domnului, v-am dăru-it un text "greu", "ieșirea de sub tu-tela lui Dumnezeu", semnat MAKE. Materialul s-a bucurat de un foarte mare succes, ceea ce re-prezintă un indicator pentru nivelul de înțelegere al cititorilor noștri.

"Recidivăm" cu o continuare firească. Nu mai facem avertismente, nu mai este cazul, știți foarte bine cum stă treaba cu utul și plăcutul, cu cercetarea și credința. Sunt necesare câteva cuvinte (aparțin agenției de presă a Pa-triarhiei) despre această mare sărb-ătoare: "Cea dintâi mare sărbăt-oare din anul bisericesc ortodox este Nașterea Maicii Domnului, prăznuită la 8 septembrie. Începu-tul acestei sărbători trebuie aflat între Sinodul III Ecumenic (431) și Sinodul IV Ecumenic (451). Se și cuvenea, de altfel, să întâlnim sfințenia Maicii Domnului din cele dintâi zile ale anului nou, Maica Domnului fiind sfințenia omenească cea mai înaltă, cunoscută și preacinstită în Biserică. Sărbăt-orea a fost stabilită în a opta zi din anul bisericesc, pentru că cifra opt simbolizează ziua veșniciei, viața fără de sfârșit, iar datorită și, Fiul Cel veșnic al lui Dumnezeu S-a întrupat, a biruit moartea și a dăru-it oamenilor viața veșnică în Împă-răția Cerurilor. (...) Sfârșitul anului bisericesc este de asemenea sub coroarea și binecuvântarea Sfinței Fecioare Maria. Cu Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, practic, se încheie anul bisericesc".

Vă dorim să aveți o lectură cât mai folositoare! ■

DAN NICOLAE

Philip Galle (1537 - 1612), după Maerten van Heemskerck (1498 - 1574) "Iosia sărbătorind Paștele", circa 1569

Întîi farsa, apoi tragedia pierderii Cărții

a) Anatomia Porucii

Porucia dumnezeiască este alcătuită din două segmente: primul - o străfulgerare despre care am citit că este non-umană-divină și că ne parvine din "fulgere-le și tunetele și sunetul trâm-bițelor" de la punctul de contact de pe Muntele Sinai (1), al do-ilea - o exprimare imperativă în limbaj omenească despre ce să facem sau să nu facem; cele două segmente sînt asblatate printr-o articulație misterioasă (de exemplu, degetul lui Dum-nezeu/Moise/Tora scrisă, ca rădăcină a înțelesurilor), care procesează astfel ca străfulgerarea să fie consemnată în limbaj și care presupune încredințarea că divinitatea comunică cu noi (cu toate consecințele acestei presupu-ri în materie de credință).

MAKE

De la prima vedere, Porucile dum-nezeiești ne transferă o voință agregată social (inclusiv Porucile private care la comportamentul individual și al sine-lui, trăsătură concordantă cuprinderii colective a credinței, stimulind, astfel, o dublă întâlnire din gregar, prin norme și prin confirmarea lor în comunitatea trăirii; "Dumnezeu s-a sculat în aduna-rea lui Dumnezeu" (2).

Atunci cînd nu sînt legi (ale naturii sau societății), Porucile innesizabile sau și neîntelese sînt date în vanc; ca să capete înțeles practic, ele trec prin mijlociri, de exemplu, Moise și Tora orală, (Talmudul după cum unii afir-mă, în pofida celor care susțin că acesta ar fi o confuzie și că la el trebuie adăugate Scriptura, Mishna și Hagada).

Comunicarea lui Moise cu poporul prin intermediul frate-lui său Aaron levitul urmează explicit sistemul de comunica-re dintre Dumnezeu și oameni, prin intermediul lui Moise:

"16. El va grăi în locul tău către popor și va fi: el își va sluji drept gură și tu vei fi pentru el Dumnezeu".

(Textul masoretic/Exodul/Capit-olul 4)

Moise a adus Tora caracterul său scris, dar nu poate vorbi în fața popo-riului pentru că este gîngav:

"10. Atunci Moise a zis către Dom-nul: «Doamne, eu nu sînt om îndem-nat la vorbă, ci gîngăvesc cu enevămie și sînt gîngav; și aceasta nu de ieri de altăieri, nici de cînd ai început Tu a grăi cu robul Tău; gura mea și limba mea sînt anevoioase»".

(Biblia ortodoxă/Exodul/Capito-lul 4)

Poporul primește cuvintele de la Aa-ron(3), Aaron conferă Tora oralitate.

Note

- (1) Geneza: 20:18, "Și tot poporul a auzit fulgerele și tunetele și sunetul trâm-bițelor și a văzut muntele fumegînd; și văzînd, tot poporul s-a dat înapoi și a stat departe, temându-se."
- (2) "Dumnezeu s-a sculat în aduna-rea lui Dumnezeu" (Textul Masore-tic/Psalmlul 82:1, corespunzător Psal-mului 81:1 din Biblia ortodoxă); Nota de subsol al Psalmului 81:1, de la p. 217 ("Septuaginta"; Vol. 41, Editura Polrom/București. Iași) precizează: "În mitologia canaaneană se vor-bește despre adunarea zeilor prezidată de zeul El. Psalmistul demitologizează imaginea, aplicînd-o la relația dintre Dumnezeu și oameni [...]"
- (3) Moise comunică prin Aaron: "28. Atunci a spus Moise lui Aaron toate cuvintele Domnului, pe care i le porucise și toate semnăse [n.a. - mi-nunții] ce-i încredințase să facă."
- (4) După aceea s-au dus Moise și Aaron și au adunat pe toți bătrînii fi-lor lui Israel.
- (5) Și le-a spus Aaron toate cuvîn-tele pe care le grăise Domnul lui Moise și a făcut Moise semne înaintea popo-riului.
- (6) Și poporul a crezut și s-a bucu-rat și a cercetat Domnul pe fiii lui Isr-el și a văzut neccazurile lor și, plecîndu-se, s-au închinat. (Exodul:

Capitolul 4)

b. Modelul de transfer al Tora

Etimologia presupune că numele "Aaron" ar fi de origine egipteană ("Aharun, în arăbă; Aharon, în ebraică), cu semnificația "de vorbit vorbește" și rostit *au ren* - "nume mare" (4), sem-nalinală intenția explicită a Scripturii să-i hărăzească lui Aaron un mare de-stin în verbatimitatea Tora.

Scriptura oferă aici prototipul misterioasei articulații dintre "stră-fulgerarea" divină și "exprimarea imperativă" în limbaj omenească a Po-ruccii.

Textul Capitolului 4 al Exodului îndeamnă la multiplicarea acestui pro-totip al relației de transfer dintre frați (Moise și Aaron), citi și în aval, pînă la adunarea bătrînilor și pînă la popor, pe fațul de comunicare al Tora.

Defectul de vorbire al lui Moise po-ate fi privit drept simbolic, caracterizînd inteligibilitatea discursului dumneze-iesc pentru cei fără har și sugerînd că, în fața lui Moise, Dumnezeu nu și-a re-primat nemărginirea exprimării non-uma-ne și de aceea l-a ales, pentru calitatea să gîngăvescă echivalentele lingvistice la "fulgerele și tunetele și sunetul trâm-bițelor" (Geneza:20:18) auzite de tot po-

porul, pe muntele fumegînd.

La rîndul său, Aaron îl înțelege pe fratele său Moise, în pofida gîngăvelii și are darul să verbalizeze mozaicm pe înțelesul bătrînilor și al poporului.

Moise pare legat preponderent (nu exclusiv) de caracterul scris al Tora.

Aaron pare legat de caracterul oral al Tora.

Dar ei sînt frați și înfrînte este rap-ortul dintre cele două Tora.

Transferul Tora pe această filieră pare să nu fie liniar, ci creativ, ca obli-gația a creșterii inteligibilității Tora, de la Dumnezeu, la popor, în etape în care omeneșul este invitat să capete o pondere în creștere.

Tora orală este privită ca alocod și explicitînd înțelesului înrădăcinate în Tora scrisă.

Rolul omeneșului în explorarea fi-lonului divin al Porucilor este tot mai pronunțat, pe măsura aprofundării stu-diului biblic și a amplificării literaturii dedicate acestuia - exegeza -, însoțind convingerea că acești pași omenești ne apropie de Dumnezeu (ca trăire și/sau ca reper organizator).

Dacă admitem că Împărăția lui Dum-nezeu (pe Pămînt) este modelată de Porucile lui Dumnezeu, atunci este important să urmărim măsura in-tegrității divine a Porucilor care ne-au parvenit (sub asedul omeneșcu-

lui), nu atât ca să realizăm autenticita-țea imaginii pe care ne-am format-o asupra modelului divin (ori corespun-dența cu acesta), ci, pur și simplu, să ne formăm o imagine ceva mai consis-tentă decît metafora care ne este transmi-șă prin Noul Testament.

Abia atunci am putea vorbi despre autenticitatea și/sau corespondența.

Examinarea ipotezei talmudice că Iosua Navi ar fi uitat o parte din Tora orală, și-a constituit într-un prim exer-citiu de măsurare a integrității naturii divine a Porucilor propagate de-a lungul istoriei de pînă la noi, a cărui concluzie îi stă drept tute: "Ieșirea de sub tutela lui Dumnezeu" (5).

Dar, în ocazia istorisirii domniei re-gelui Iosia, Biblia însăși dezvăluie că, pentru un răstimp pe care unii îl calcu-lează la circa 400 de ani, Tora scrisă (sau o parte din ea) va fi fost pierdută.

Consecințele asupra naturii Poru-cilor transmise din acele timpuri sînt subiectul eseului de față.

Note

(4) Vezi Notele 4.10 și 4.14, de la pagina 168 și respectiv 169, din "Bi-blia după textul ebraic/Exodul/Hu-manitas/București 2019.

(5) Vezi "Ieșirea de sub tutela lui Dum-nezeu"/MAKE/BURSA/12 - 14 august 2022.

(continuare în pagina 10)